

7. Funkcje wymierne

mgr A. Piłat, mgr M. Małycha, mgr M. Kucharska

1. Podaj dziedzinę funkcji i sprowadź ją do najprostszej postaci:

a) $f(x) = \frac{x^3 - 2x^2 + 4x - 8}{x^4 - 16}$,

b) (R) $f(x) = \frac{(x^3 - 1)(x^2 - 4)}{(x^2 + x - 2)(x - 2)}$.

2. Dane są wyrażenia $u = \frac{3x^2 + 12x}{(x-1)(x+4)}$ i $w = \frac{x^2 - x - 2}{x^2 + 2x + 1}$.

a) Wyznacz dziedzinę każdego z nich.

b) Skróć ułamki u i w .

c) Zapisz $u + w$ w postaci ułamka.

3. Iloczyn liczb x i y jest równy połowie ich sumy. Wyznacz liczbę y jako funkcję liczby x dla $x \neq \frac{1}{2}$.

4. Dane jest równanie $-x + xy - y - 3 = 0$. Wyznacz y w zależności od x . Ustal warunki istnienia takiej zależności oraz x , dla którego y przyjmuje wartość 5.

5. Wyznacz wszystkie wartości zmiennej x , dla których wartości funkcji $f(x) = \frac{3}{x-1}$ są równe wartościom funkcji $g(x) = \frac{4}{x+4}$.

6. Wykonaj działania, określ dziedzinę:

a) (R) $\frac{x^3 - 3x^2 + 3x - 1}{x^3 - 8} \cdot \frac{x^2 - 4}{x^2 - 2x + 1}$,

b) $\frac{x+1}{x-1} : \frac{x^2+x}{3x-3}$,

c) $\frac{x+3}{x-3} + \frac{x-3}{x+3} - \frac{x^2+9}{x^2-9}$,

d) $\left(x - \frac{x-2}{1+2x}\right) : \left(1 + \frac{x(x-2)}{1+2x}\right)$,

e) $\left(\frac{x}{x-y} - \frac{x}{x+y}\right) \frac{x^2+xy}{x^2y^2}$.

7. Rozwiąż równanie:

a) $x + 1 = \frac{2}{x}$,

b) $\frac{2x-3}{x-3} = 3$,

c) $\frac{x}{x+1} = \frac{2x}{x-1}$,

d) $\frac{2-3x}{1-2x} = -\frac{1}{2}$,

e) $\frac{x(x+1)}{x-1} = 5x - 4$, dla $x \neq 1$,

f) $x + \frac{3}{x-3} = \frac{2x+3}{3-x}$,

g) $\frac{x+2}{x} + \frac{x}{x+2} = 2$,

h) $1 + \frac{x}{x+2} = \frac{2x^2}{x^2-4}$,

i) $\frac{x-2}{x} + \frac{1}{x-4} = \frac{4}{x^2-4x}$.

8. Naszkicuj wykres funkcji, wyznacz jej dziedzinę, zbiór wartości, podaj równania asymptot, oblicz miejsca zerowe, określ argument, dla którego funkcja przyjmuje wartości dodatnie, ujemne, podaj przedziały monotoniczności:

a) $f(x) = 1 - \frac{4}{x+2}$,

b) $f(x) = \frac{2}{3x-6}$.

9. Odległość między dwiema przystaniami położonymi na rzece wynosi 8 km. Łódka przepływa tę drogę w obie strony w czasie 1 h i 40 minut. Oblicz prędkość łódki na wodzie stojącej, jeśli wiadomo, że prędkość prądu rzeki wynosi $2\frac{km}{h}$.

10. **Test wyboru.** Zaznacz poprawne odpowiedzi.

a) Dziedziną funkcji $f(x) = \frac{3x-1}{x^3+2x^2-4x-8}$ jest zbiór:

(A) $\{-2, 2\}$, (B) $\mathbb{R} \setminus \{-2, 2\}$, (C) $\mathbb{R}$, (D) $\langle -2, 2 \rangle$.

7. Funkcje wymierne

mgr A. Piłat, mgr M. Małycha, mgr M. Kucharska

b) Miejscami zerowymi funkcji $f(x) = \frac{x^3 - 13x + 12}{x + 4}$ są liczby:

- (A) $-4, 1, 3$ (B) $-3, 1, 4$ (C) $3, 1$ (D) -4 .

c) Rozwiązaniem równania $\frac{2x+5}{x+1} = \frac{2}{x}$ jest:

- (A) $\{-1, 0\}$,   (B) $\{-2, -1, 0, \frac{1}{2}\}$,   (C) $\{-2, \frac{1}{2}\}$,   (D) $\{-2, -1\}$.

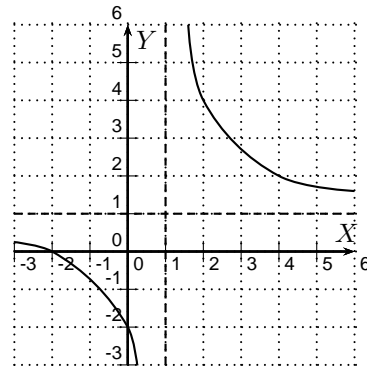
d) Przesuwając wykres funkcji $y = \frac{-2}{x}$ równoległe do osi OX w prawo o 5 jednostek oraz równoległe do osi OY w dół o 3 jednostki, otrzymasz wykres funkcji:

- (A) $g(x) = \frac{-2}{x+3} + 5$,   (B) $g(x) = \frac{-2}{x-5} - 3$,   (C) $g(x) = \frac{-2}{x+5} + 3$,   (D) $g(x) = \frac{-2}{x-5} + 3$.

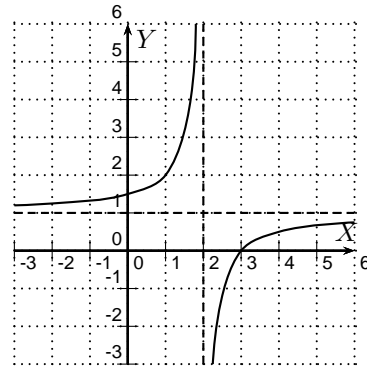
e) Rozwiązaniem równania $\frac{x-3}{2-x} = \frac{1}{2}$ jest liczba

- (A) $-\frac{4}{3}$,   (B) $-\frac{3}{4}$,   (C) $\frac{3}{8}$,   (D) $\frac{8}{3}$.

11. (R) W oparciu o wykres funkcji wymiernej określonej wzorem $f(x) = \frac{ax+2}{bx+c}$, wyznacz wartości a, b, c .

12. (R) Asymptotą pionową wykresu funkcji f o wzorze $f(x) = \frac{ax+b}{x+d}$, jest prosta o równaniu $x = 2$, a asymptotą poziomą prosta $y = 1$ (zobacz rysunek). Wyznacz wzór funkcji f .

13. (R) Sporządź wykres funkcji $f(x) = \frac{-3x-6}{x+3}$.

14. (R) Dany jest trójmian kwadratowy w określony dla $x \in \mathbb{R}$ wzorem $w(x) = (m-4)x^2 + (m+2)x + m+2$. Funkcja f przyporządkowuje każdej wartości rzeczywistej m iloczyn pierwiastków rzeczywistych równania kwadratowego $w(x) = 0$. Narysuj wykres funkcji f .

15. (R) Narysuj wykres funkcji $f(x) = \frac{|x^2-4|}{2-|x|}$, a następnie określ, dla jakich wartości parametru m równanie $f(x) = m$ nie ma rozwiązania.

16. (R) Sporządź wykres funkcji $f(x) = \left| \frac{x-4}{x-2} \right|$, a następnie korzystając z tego wykresu, wyznacz wszystkie wartości parametru k , dla których równanie $\left| \frac{x-4}{x-2} \right| = k$, ma dwa rozwiązania, których iloczyn jest liczbą ujemną.

17. (R) Rozpatrujemy wszystkie prostokąty o polu równym 6, których dwa sąsiednie boki zawarte są w osiach OX i OY układu współrzędnych. Wyznacz równanie krzywej będącej zbiorem tych wierzchołków rozpatrywanych prostokątów, które nie leżą na żadnej z osi układu współrzędnych. Narysuj tę krzywą.

18. (R) Rozwiąż nierówność:

a) $\frac{3}{x-2} \leq \frac{2}{x+3}$,

b) $x \geq \frac{x+1}{1-x}$,

c) $\frac{2x-5}{3-4x} > 1$,

d) $\frac{(x-2)^3(x-1)}{(x-5)^2(x+1)} \leq 0$,

e) $\frac{x^3-x+6}{x^2} \geq 0$.

19. (R) Wyznacz dziedzinę funkcji f określonej wzorem: $f(x) = \sqrt{\frac{x^3-2x^2-x+2}{x+4}}$.

20. (R) Funkcja f jest określona wzorem $f(x) = \frac{1}{x+1} - 1$ dla wszystkich liczb rzeczywistych $x \neq -1$. Rozwiąż nierówność $f(x) > f(2-x)$.

21. (R) Przedział $(-\frac{3}{2}, 0)$ jest zbiorem wszystkich rozwiązań nierówności $\frac{2}{x} < m$ z niewiadomą x . Oblicz m . Zakoduj trzy pierwsze cyfry rozwinięcia dziesiętnego liczby $|m|$.

22. (R) Rozwiąż równanie:

a) $\left| \frac{3}{|x+2|} - 1 \right| = 8$,

b) $\left| \frac{6x-3}{2x+1} \right| = 3$.

23. (R) Rozwiąż nierówność:

a) $\frac{1}{|4-3x|} > 2$,

b) $\left| \frac{2x-1}{x+2} \right| < 3$,

c) $\left| \frac{1}{|x|} \right| < 1$.

24. (R) Funkcja homograficzna f jest określona wzorem $f(x) = \frac{px-3}{x-p}$, gdzie $p \in \mathbb{R}$ jest parametrem i $|p| \neq \sqrt{3}$.

a) Dla $p = 1$ zapisz wzór funkcji w postaci $f(x) = k + \frac{m}{x-1}$, gdzie k oraz m są liczbami rzeczywistymi.

b) Wyznacz wszystkie wartości parametru p , dla których w przedziale $(p, +\infty)$ funkcja f jest malejąca.

25. (R) **Test wyboru.** Zaznacz poprawne odpowiedzi.

a) Wykres funkcji $f(x) = \frac{4x-2}{x-2}$ można otrzymać przesuwając wykres funkcji:

(A) $f(x) = \frac{6}{x}$,   (B) $f(x) = \frac{2}{x}$,   (C) $f(x) = \frac{6}{x-2}$,   (D) $f(x) = x - 2$.

b) Dziedziną funkcji $f(x) = \frac{x-2}{x^2-4x+m}$ jest zbiór liczb rzeczywistych wtedy i tylko wtedy, gdy:

(A) $m \neq 4$,   (B) $m = 4$,   (C) $m < 4$,   (D) $m > 4$.

c) W zbiorze rozwiązań nierówności $\frac{1}{(x+3)^3} < \frac{1}{x+2}$ zawarty przedział:

(A) $(-5, -4)$,   (B) $(-4, -3)$,   (C) $(-3, -2)$,   (D) $(-2, -1)$.

d) Które z podanych równań jest spełnione przez co najmniej jedną liczbę całkowitą?

(A) $\frac{5}{|4x+2|} = 2$ (B) $\frac{4}{|5x-2|} = 1$ (C) $\frac{3}{|2x-1|} = 2$ (D) $\frac{2}{|3x+1|} = 1$